

տու օրուան աստուծոյն ծագումը կը յայտարարէ: Հիները մինչեւ իսկ զայն արեւուն հետ կը նոյնացնէին: ԺԱ. դարու հեղինակ մը կը պատմէ. Հին զրոյց մըն է թէ արեւուն մէջ աքլոր մը կայ, իսկ լուսնին մէջ նապաստակ մը»²²:

Եթէ հոս երկնային աքաղաղը արեւու մէջ կը գետեղուի եւ կամ անոր հետ կը նոյնացուի — նմանութիւն մը ծագող արեւուն Պարոզարչին հետ — ուրիշ՝ չինական աւանդութեամբ մը ան աւելի մօտէն կը ճշգրտուի: Läufer կը գրէ այս մասին. «Անոնց (չինական) կարծիքով աքաղաղը արեւու խորհրդանիշն է, վասն զի արեւու ծագումը կը ծանուցանէ: Երկրաւոր աքաղաղէն դատ՝ կայ երկնային մ'ալ, որ ծառի մը վրայ թառած՝ արեւածագին կը կանչէ: Այդ ծառը՝ ուռին է, որ նոյնպէս արեւը կը խորհրդանշէ: Աքաղաղը երբեմն չինարէն կը կոչուի Խիւեա, այսինքն՝ «աշխարհը լուսաւորողը», իսկ արեւը՝ ձի-ձի — «ոսկի աքաղաղը»²³: Հոս իրանեան երկնային աքլորի արեգակնային գծերը որոշ կերպով կը նշմարուին: Հին Յոյներուն համար աքաղաղը «պարսկական թռչունն» էր²⁴: Յունաց եւ Հռոմէացոց քով ալ աքաղաղը արեւու հետ կը միացուէր մերթ շեղիտին, Ապոլոնին կամ Սոլին քով դրուելով²⁵. միեւնոյն կերպով ան ուրիշ ժողովուրդներու քով ալ արեւուն հետ աղերսի մէջ կը դրուի:

Դժուար չէ պատասխանել թէ իրանեան զրոյցը ի՞նչ ճամբով այդքան տարածուած է: Նախ պէտք է նկատի առնել որ դասական իրանը իր 2,600.000 քառ. քիլոմ. տարածութեամբ մինչեւ Հնդկաստան եւ Հիւսիսային կը տարածուէր եւ աւելի մեծ գետին մը բռնած էր, քան այսօրուան Պարսկաստանը իր 1,650.000 քառ. քիլոմետրով²⁶ եւ թէ միւս կողմէ այսօրուան Ռուս — Չին — Թուրքեստանի սահմանը արդէն քրիստոնէական թուականէն շատ առաջ իրանեան ցե-

²² De Groot, *անդ.*, 199.
²³ B. Laufer: Preliminary Notes on Exploration among Amoor Tribes in „American Anthropologist“, T. II, New York 1900, 302.
²⁴ Gray: „Encyklopedia of Religions and Ethics“, T. III, 695. — Schefftelowitz, Hühnopfer, 55.
²⁵ Անդ.
²⁶ Ch. Huart: La Perse antique et la civilisation iranienne, Paris 1925, 1.

ղերէ բնակուած եւ իրանեան մշակոյթը հոգեկան — մշակութային կեանքին վրայ ազդած էր թէ՛ Չինաստանի եւ թէ՛ կենդրոնական Ասիոյ մէջ²⁷:

Իրանեան գաղափարները կանուխէն մուտք դործած են նաեւ Սլաւներուն ու Ուզբոֆիններուն մէջ: Հոս միայն ակնարկենք որ Հարաւային Ռուսաստանը, հնութեան մէջ, իրանեան ժողովուրդներէ բնակուած էր եւ թէ Սլաւները Բ. է առաջ 500ին արդէն իրանեան Սկիւթացիներու հետ շփման մէջ մտած եւ այս կապը քրիստոնէական թուականին ալ դեռ երկար ատեն պահած են²⁸: Իսկ ինչ կը հայի Ուզբոֆիններուն՝ ստոյգ է որ Սամոյեղներուն բաժանումէն վերջ (երբ 2000 Բ. է առաջ), իրբ 1600ի ատենները Բ. է առաջ, միջին Վոլգայի վրայ իրանեան ցեղերու հետ շփման մէջ մտած են եւ այս կապակցութիւնը Պերմիերներուն, Վոտեակներուն ու Սիւրյենաց հետ մինչեւ Գ. — Դ. դար Բ. է յետոյ շարունակուած է²⁹, այնպէս որ թէ՛ բազմաթիւ իրանեան բառեր մտած են ուզբոֆիններուն լեզուներու մէջ եւ թէ շատ մը իրանեան զրոյցներու հետքեր կը գտնուին սլաւական ու ֆիննո-ուլղրական ժողովուրդական հաւատքի մէջ:

Նշանակալից է արդէն որ Սլաւներու հաւազդիներու վերաբերեալ բառը՝ պարսկերէն բառ մըն է: Ընդհանուր սլաւերէն Kuru բառը՝ ընդհանրապէս ընդունուած բառամեկնութեամբ մը՝ կը համեմատուի պարս. churus, churu, churuhի (վսոյ. դիւրյ., օսոյ. Kurek, վօգ. Kürek) հետ³⁰: Ուզբոֆինական ձեւերը՝ հակառակ լեզուական դժուարութիւններու, զորոնք կը

²⁷ P. Pelliot: Les influences iraniennes en Asie centrale et en Extrême-Orient in „Revue d'Histoire et de Littérature Religieuses“, T. III (Paris 1912), 104. — Ch. de Ujvavy: Les Aryens au Nord et au Sud de l'Hindous-Kouch, Paris 1896, 37, 113. — V. V. Bartold: Iran, Istoricheskiy Obzor, Tashtent 1928, 13.
²⁸ L. Niederle: O puvodú slovanú, V. Praze 1896, 80. — Նաեւ Vasmer: Die alten Bevölkerungsverhältnisse Rußlands im Lichte der Sprachforschung, Berlin 1941, 14, 26, 59.
²⁹ Setälä, Suomen sukuisen esihistoria in „Suomen Suku“, T. I, Helsingissä 1926, 150, 154, 181. — H. Jacolsohn: Ariar und Ugrofinnen, Göttingen 1922, 4.
³⁰ Այսպէս՝ O. Schrader: Sprachvergleichung und Urgeschichte in Europa, 2. Տպագր. Jena 1920, 391. — A. Alquist: Kulturwörter der westfinnischen Sprachen, Helsingfors 1875, 20.

մատնանչ Berneker³¹ իրանեան փոխառութիւն են, առանց տարակոյսի. վասն զի թէ Ուզբոֆինները, որոնք Սրաւներէն շատ առաջ իրանեանց հետ շփումի մէջ մտած են, Ռուսներու միջոցաւ հաւերը ճանչցած եւ նշանակումներ ըրած են՝ ոչ ոք պիտի ուղէ լրջօրէն հաստատել:

Երկնային աքաղաղի յիշատակը ամէնէն աւելի Արեւելեան-Սլաւներու քով մնացած է: Հին ուսերէն Golubinaja Knigaի մէջ — հոգեւոր խօսակցութեան հաւաքածոյ մը ԺԲ. դարու վերջերէն կամ ԺԳ. սկիզբէն — մնացած է Stratim (Strafil, Stripel) անունի տակ՝ հսկայ, ամբողջ աշխարհէն վեր բարձր հրամանով այս դերերկրային աքաղաղը կէսգիշերի երկրորդ ժամուն շարժում մը կ'ընէ, որուն վրայ երկրաւոր աքլորներու կանչով արշալոյսը կը բացուի³²:

Հոս երկնային աքաղաղը շատ լաւ կը համապատասխանէ իրանեան իր նախօրինակին, թէեւ Stratim, կերպարանքի մէջ բուն լրորովին բարդ է: Վերոյիշեալ աղբիւրին մէջ արդէն զանազան նշանակութիւն ունենալով՝ «այդ կերպարանքը զանազան տարրներէ բաղադրուած» է³³, որոնք զանազան դիցարանական տեսութիւններու անդրադարձում ըլլալով՝ իրարմէ կը զանազանուին: Անունը իրբեւ այսպիսի՝ կը կապուի Strufokamilի հետ «Ջայլեամ»ը սլաւերէնի դարձնելով³⁴ — նշանակում մը, որ յետոյ երկնային աքաղաղը զողին ալ անցած է: Երկնային աքաղաղին քնին սակայն անտարակոյս հին է սլաւներու քով, աւելի հին՝ քան իր անունը:

Երկնային աքաղաղի տկար վերապրում մը այնու՛ է մնացած է Ռուսներուն քով որ գանազան տեղեր աքաղաղը հրեշտակ մը կը հանազան տեղեր աքաղաղը աստիճան (angelski մարուի. հրեշտակի աստիճան (angelski čin) կը տրուի անոր³⁵: Թէ ասով իրանեան երկնային աքաղաղը կը մատնանչուի՝ կրնայ ստոյգ համարուիլ նաեւ անոր համար որ այդ

³¹ E. Berneker: Slav.-etym. Wörterbuch. Heidelberg 1908—1913, 650: „Entlehnung aus iran. (Kurus) ist aus lautlichen Gründen nicht anzunehmen.“
³² V. Varencov: Sbornik russkich duchovnych Stichov. St. Petersburg 1860, 26, 36.
³³ Kipričnikov in Brokhaus-Efron: Encyklopediceskiy Slovar. T. IX, St. Petersburg 1893, 116.
³⁴ Brokhaus-Efron, *անդ.*
³⁵ Haase, Volksglaube und Brauchtum der Ostslaven, Breslau 1939, 224.

նոյնացումը ուրիշ ժողովուրդներու քով ալ տեղի կ'ունենայ: Նոր պարսկական գուգակչուը (Parallele) տեսանք արդէն:

Աքլորը հրեշտակի մը հետ աղերսի մէջ կը դրուի նաեւ Ռուսաւնիոյ ժողովրդական հաւատքին մէջ: Ռուսաւնիոյ մէջ, ինչ ինչ տեղեր կը հաւատան թէ երբ աքաղաղը կէստեղեր կանչելիք ըլլայ՝ հրեշտակ մը անոր զիշերին կանչելիք ըլլայ՝ հրեշտակ մը անոր ալ թեւէն կը քաշէ, ու երբ կը կանչէ՝ դեւերը փախուստի կը մատնուին³⁶ — շօշափելի գուգակչու մը Սրոշի հսկիչի դերին: Իր դաշնակիցը՝ երկնային Պարոզարչ՝ անշուշտ աւանդութեան հետ կորսուած է: Ռուսաւնիոյ մէջ կը հաւատան թէ դեւը երբեք չի կրնար մէջ կը համ շան մը կերպարանքն առաքլորի մը կամ շան մը կերպարանքն առնել³⁷ — տեսութիւն մը, որ ամբողջապէս իրանեան է:

Ի՞նչ ճամբով Ռուսաւնիա հասած է արեւելեան մտածելակերպ մը: Արեւելեան գաղութներ, որոնք Գալիայի հռոմէական շրջանին (Բ. է վերջ 107—270), մանաւանդ Տրայանոսի ատեն զանգուածօրէն հիմակուան Ռուսաւնիա գաղութեցին՝ հարկաւ իրենց սեպ-Ռուսաւնիա կրօնական զրոյցները իրենց հետ հսկան կրօնական զրոյցները իրենց հետ իրենց նոր հայրենիքը բերին: Գիտենք թէ այս նորեկներուն մեծ մասը Փոքր-Ասիոյ նահանգներէն կը սերէր, որոնք հինէն ի վեր մազդեզական կրօնք ունէին, ինչպէս՝ Կապադովկիա, Գաղատիա, Բիւթանիա, Պափագոնիա, Սուրիա եւ Կոմագենէ³⁸: Զարգանալի չէ ուրեմն, որ Ռուսաւնացիներուն մանալի չէ ուրեմն, որ Ռուսաւնացիներուն քով ոչ միայն երկնային աքաղաղի յիշատակը մնացած է, այլ եւ ուրիշ բազմաթիւ իրանեան զրոյցներ ալ կը գտնուին ուսմէն ժողովրդական հաւատքի մէջ. այսպէս նաեւ Սրաուշական հաւատքի մէջ. այսպէս նաեւ Սրաուշական գտնուի ուսմէն ժողովրդական դիւանունկը գտնուի ուսմէն ժողովրդական դիւանունկը գտնուի մէջ Scraoşeanu (Scaraoşeanu, Caraoşti, եւն) ձեւով:

Հրեշտակ-աքաղաղ (Սրոշ-աքաղաղ) կազմութիւնը ուրիշ ձեւի մէջ մինչեւ այսօր պահուած է նաեւ Ուկրայններուն քով: Հոն կը հաւատան որ աքաղաղի թեւը հրեշտակի

³⁶ Ch. Ciauseanu: Superstitiile poporului român, Bucureşti 1914, 352.
³⁷ Ciauseanu, *անդ.*, 223, 336.
³⁸ A. Ph. Phillipide: Originea Romanilor. T. I. Jasi 1935, 855. — Jung: Römer und Romaner in den Donauländern, 2. Aufl. Innsbruck 1887, 111. Արեւելեան պաշտամունքի, յատկապէս Միհրի պաշտօնին առաջին քրիստոնէական դարերէն ի վեր Առաջակողմեան Ասիոյ մէջ տարածուելու մասին վեր Առաջակողմեան Ասիոյ մէջ տարածուելու մասին ակն Fr. Cumont: Les Religions orientales dans les paganisme romain, 4. Ed. Paris 1929 passim.

մէջ կը դրուի⁵⁰: Զրոյցի շարունակութեան մէջ խօսք կ'ըլլայ թէ ինչպէս մարդիկ դրախտային կեանք մը կ'ունենան: Սակայն վերջաւորութեան մէջ երկնային աքաղաղը իր սկզբնական պաշտօնին մէջ կը ներկայանայ զի «որպէս զի մարդիկ, որոնք ըստ ինքեան ազատ էին՝ անխորհուրդ կերպով չփնտրուին՝ աստուածային աքաղաղը, երկինքը իր թեւերը կը թափահարէ ու ամէն առտու զանոնք կը կանչէ որ ուտեն կամ բան մը ընեն⁵¹»: Այս աքաղաղին մէջ ալ հաւանորէն կը ցոլանայ գաղափարական պարսիկ զրոյցը, քանի որ կը կատարէ իր նախատիպարին էական պաշտօնը, առանց նկատի առնելու յետոյ վրայ եկած օտար պաշտօնները:

Իրանեան Պարոզարչի փնտրողներ պահուած են նաեւ Ֆինո-Ուզբանացիներու եւ հաւանորէն նաեւ հիւսիսային դիցարանութեան մէջ:

Այսպէս կոչուած Արեւելեան Ֆիներէն (Ֆիներ, Եսթեր, Լիւեր) Եսթերը ամէնէն աւելի թարմ պահած են գերերկրային դարթուցիչի յիշատակը. վասն զի առոնք երկնային աքաղաղի մը մասին կը պատմեն, որ կէսգիշերին կամ արեւածագին կը կանչէ եւ ատով երկրի աքլորները կ'արթնցնէ⁵²:

Գերերկրային աքաղաղի մասին լուսագոյն ըմբռնում մը պահուած է ուրիշ Ֆինեական ցեղի մը — Կենդրոնական Ռուսիոյ Վոտիակներու — քով: Զարմանալի չէ, քանի որ սա Միւրիէներուն հետ Ֆին ժողովուրդներու մէջէն հնութեան մէջ ամէնէն երկար շփումը ունեցած է իրանեաններու հետ: Վոտիակները կ'ապահովցնեն թէ. երկրի տակը աքլոր մը կայ, որ երկրի աքաղաղները կ'արթնցնէ որ կանչեն⁵³:

Ֆիներու դիցական աքաղաղները այնքան պարզ չեն. «ոսկեաքաղաղ», Ֆինական գրութեանց (Runen) մէջ Աստուածամօր հետ կապակցութեան մէջ կը դրուի, նոյնպէս Ստեղծողին ոսկեմօրուք աքաղաղը գերերկրային էակներ են, որոնց կը հակադրուի

ուրիշ Ֆինական երգերու մէջ «երկաթակատար դժոխային աքլորը⁵⁴»: Դժբախտաբար այս աքաղաղները չեն կրնար հոս մանրամասնօրէն խոշորացոյցի տակ դրուիլ: Երեւոյթներուն նայելով՝ հոս ալ սկիզբը իրանեան երկնային աքաղաղը կար: «Արարչին ոսկեաքաղաղը» հաւանորէն արեւը կը մատնանչէ եւ կը յիշեցնէ Զինաց ու ուրիշ ժողովուրդներու «ոսկեաքաղաղը» եւ չինական աքլորին պէս սկզբնաբար Պարոզարչի վրայէն թափուած էր: Միւս կողմէ Ֆիներու դիցական աքաղաղները քրիստոնէական ազդեցութիւն ալ կրած են:

Մարդ կը փորձուի Ֆիներու գերերկրային աքաղաղները սկզբնական բնադիցարանութեան վերաբերող էակներ նկատելու, այդ պարագային երկրաւոր աքաղաղը, անկախ օտար ազդեցութենէ, իբրեւ լոյսի ծանուցիչ՝ արեւը ներկայացնող մը պիտի ըլլար: Սակայն Ֆիներու երկնային աքաղաղի նկատմամբ այս տեսութիւնը անգոհացուցիչ է: Արդէն այն պարագան որ Ֆիներն ու Եսթերը քրիստոնէական թուականի սկիզբնաւորութեան ատեն մէկ ժողովուրդ կը կազմէին՝ բնադիցարանական մեկնութիւնը հաւանական չի թուիր, քանի որ Եսթերը, ինչպէս ցուցուցաւ, երկնային աքաղաղը, իբրեւ իրանեան ժողովուրդին՝ արեւային գծերէ ազատ՝ բոլորովին մաքուր պահած են: Ատիկէ զատ՝ աքաղաղի սպիտակ տեսակարարը այսօր ալ Ֆիներու ժողովրդական հաւատքին մէջ դեր մը կը խաղայ⁵⁵ եւ թէ աքաղաղը, իբրեւ զիւհաւալած, Ֆիներու հին ժողովրդական հաւատքին ծանօթ է⁵⁶: Եթէ J. Krohn կ'ապահովցնէ թէ այս թուունը Ֆինական ժողովրդական հաւատքին համեմատ անկախարդելի է⁵⁷, այն ատեն այս հաւատքը այնպիսի ցայտուն իրանեան կնիք կը կրէ որ Ֆիներու գերերկրային աքաղաղները իրաւամբ իբրեւ օտար ազդեցութիւն կրող հին աւանդութիւն՝ զարգացումի կամ ձեւափոխումի ենթարկուած պիտի նկատուին, քանի որ գիտենք թէ Ֆիներու ժողովրդական

⁵⁰ K. Krohn: Suomalaiset Syntyloitsut. Helsinki 1917, 94.
⁵¹ Bantasalo: Der Viehstall im Volksglauben der Finnen in „Acta Academiae Scientiarum Fennicae“. Serie B, T. XXXVIII. Helsinki 1938, 68.
⁵² L. Simonsuuri: Myytillisiä Tarinoita. Helsinki 1947, 76, 78, 117, 147, 150.
⁵³ J. Krohn: Suomen suvun pakanallinen jumalalpalvelu. Helsingissa 1894, 126.

⁵⁰ Preller, Griech. Mythologie, I, 35. — Cf. Machal, *անդ*, 10.
⁵¹ Machal, *անդ*, 17.
⁵² O. Looits: Grundzüge des esthnischen Volksglaubens, Bd. I. Lund 1949, 416.
⁵³ G. V. Vereščagin: Votjaki Sarapolekago ujezda Vjatskoj Gubernij. St. Petersburg 1889, 140. Կամ J. W. Wasiljev: Übersicht über die heidnischen Gebräuche, Aberglauben und Religion der Wotjäken, Helsingfors 1902, 12.

Die Stellung des Armenischen im Kreise der indogermanischen Sprachen

(Eine Untersuchung der indogermanischen Bestandteile des armenischen Wortschatzes)

Dr. Georg Solta (Fortsetzung.)

GRUPPE B:

Wörter, zu denen sich Verwandtschaftsbeziehungen in der Mehrzahl der anderen idg. Sprachen finden:

I. Substantiva:

1. աղաւնի *atauni* „Tauben“. Hübschmann vacat; Walde-Pokorny I 93; Walde-Hofmann I 27; Pokorny 31; Adjarian I 125; Bugge KZ 32, 1; Pedersen KZ 38, 313. Dieses Wort gehört zur idg. Farbnamenwurzel **albh-* „weiß“: lat. *albus*, gr. *ἀλφός* „Ausschlag“, ahd. *albiz*, *elbiz* „Schwan“, aksl. *lebedu* „Schwan“. Die Wortsippe ist z. B. im Italischen sehr produktiv, dagegen im Griech. wie auch im Armen. ziemlich isoliert. Die Hesychglosse *ἀλωφούς·λευκός* stimmt am besten zur arm. Grundform **albh-ni-*¹, da hier wie dort eine zweisilbige Basis vorliegt, auf die übrigens auch die slav. (serb.) Intonation *labud* „Schwan“ hinweist. Vom lautlichen Standpunkt aus werden wir also eine Beziehung zwischen Griech. Arm. und Slav. annehmen. Eine Übereinstimmung zwischen Arm. Germ. Slav. ist die Verwendung der W. **albh-* zur Bildung von Vogelnamen.

2. աղեղն *ateln, atelan* „Bogen, Regenbogen“; *otn, olin* „Rückenwirbel, Schulter“; *il, iloy* „Spindel“. Diese Wörter, die etymologisch untereinander verwandt sind, fehlen bei Hübschmann AG; Walde-Pokorny I 156 f.; Lidén AST 127 ff.; Pokorny 308; Adjarian I 135. Es sind allerdings keine evidenten Wortgleichungen, die sich hier uns anbieten, aber trotzdem sind diese wurzhaften Beziehungen einigermaßen bedeutend: gr. *ὠλένη* „Ellenbogen“, lat. *ulna*, air. *uilenn*

հաւատքը իրանեան դիցարանութենէն բազմաթիւ տարրներ առած է իր մէջը:

Իրանեան երկնային աքաղաղի ժողովրդական տեսութիւններու մէջ եղած ըմբռնումներու մասին ներկայ ցուցմունքները ամբողջական ըլլալու յաւակնութիւն չունին. անոնք դիտմամբ սահմանափակուած են Հայերու, Ասիոյ ուրիշ ժողովուրդներու, ինչպէս նաեւ Սլովէններու եւ ուզբուֆինեան ցեղերու տեսութիւններու շուրջ: Բայց այս ուզբուֆեամբ հաւանորէն այս զրոյցին դեռ ուրիշ մնացորդները գտնուին: Ուրիշ ժողովուրդներէն, օրինակ հիւսիսայիններու գերերկրական աքաղաղներու մասին ուրիշ տեղ ընդարձակօրէն պիտի խօսուի⁵⁸: Ամէն պարագայի՝ այս ուսումնասիրութենէն երկու բան կը յստակուի. նախ իրանեան զրոյցին անհամեմատ մեծ տարածութեամբ ճառագայթումը. երկրորդ՝ ժողովրդական հաւատքի անհատաւորէն երկար տեսականութեան ոյժը: Այս՝, այսպէս է. Գաղականութեան ոյժը: Այս, այսպէս է. Գաղականութեան ոյժը նոյն ազդերու հաւատահին աւանդութիւնը նոյն ազդերու հաւատահին ու սովորութիւններուն մէջ այնպէս ամբողջացած է որ յաճախ գրեթէ անճշմարիտ դարձած է: Աւանդութիւնները, բայց մասնաւորապէս սովորութիւնները ամենատարբ. ապացոյցներն են երբեմնի կենդանի հաւատքին:

Dr. JOH. HAMBROER, Wien
 Թարգմ. գերմ. սկզբնաղբէ շ. Ե. ՊՊՂՈՍԵԱՆ

¹ Statt dessen plaidiert Pokorny Idg. Wb. 31 noch nachdrücklicher als Walde-Pokorny a. a. O. für eine Grundform **alau-n-* (ohne bh-Suffix, im Ablaut zu *alaw-φούς*), die er in kelt. EN wiederfinden will: gall. *ALAUNOS*, brit. PN *ALAUNOS*, kymr. PN *Auun*.